

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Heståsen naturreservat i Risør kommune og Stien naturreservat i Gjerstad kommune

Rik edellauvskog i Heståsen naturreservat. Foto: Statsforvalteren i Agder

Agder fylke
Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave mars 2026

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	4
Inngrep	5
Planteliv	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Kulturminner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Planstatus	7
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Heståsen naturreservat	8
Stien naturreservat	9
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	11
Heståsen naturreservat	11
Stien naturreservat	12
Områdebeskrivelser og mangeloppgyllelse	14
Heståsen naturreservat	14
Stien naturreservat	14
Verneforskrifter	15
Forskrift om vern av Heståsen naturreservat, Risør kommune, Agder	15
Forskrift om vern av Stien naturresevat, Gjerstad kommune, Agder	18

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for opprettelse av Heståsen naturreservat i Risør kommune og Stien naturreservat i Gjerstad kommune, på lokal og sentral høring.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 8.05.2026

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 31. desember 2025, er om lag 5,5 % av all skog, og av dette, noe over 4,2 % av den produktive skogen i Norge vernet, jf. tall fra Klima- og miljødepartementet. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et av satsingsområdene er at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluering av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002).

Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som viktige for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). For de aller fleste verneprosessene i Agder gjennomføres dialog om avgrensning og utforming av verneforskrift samt forhandlinger om økonomisk kompensasjon parallelt med saksbehandling etter naturmangfoldloven. En slik saksgang er da godkjent av skogeier. Begge verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra skogeiere.

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i begge verneforslagene er gjennomført av Dokkadeltaet Nasjonale våtmarkssenter. Verneforslaget for Heståsen naturreservat, ble kartlagt den 8. oktober 2024. Verneverdiene i området er i hovedsak knyttet til rik edelløvskog med stor treslagsvariasjon. Tresjiktet i de rikeste partiene er dominert av lind, spisslønn, hassel, alm og eik. Verneforslaget for Stien naturreservat ble kartlagt for verneverdier i skog den 29. oktober 2024. Vernekvalitetene er

knyttet til rik edellauvskog dominert av eik, men med innslag av andre edellauvtrær som for eksempel spisslønn og ask.

For nærmere beskrivelse av de foreslåtte verneområdene samt hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet. Statsforvalteren kan sende deg den naturfaglige rapporten i sin helhet, dersom det er ønskelig.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Verneforslagene som denne høringen omfatter, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvsskog av ulike utforminger og med innslag av de trua naturtypene frisk rik edelløvsskog (NT) og lågurt-edelløvsskog (VU). Det foreslåtte verneområdet ved Stien vil også ha en viktig funksjon som leveområde for flere krevende arter lav knyttet til eldre løvtrær, samt flere rødlistede markboende sopp. Verneforslagene for Heståsen og Stien naturreservater, tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i det aktuelle området som blir vernet. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt i et naturreservat. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter og vernekart for de to verneforslagene ved Heståsen og Stien. Forslag til verneforskrifter sendes på høring sammen med verneplan/høringsdokument og utkast til vernekart. Nye forhold som blir kjent om de foreslåtte verneområdene og innspill som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekartet for områdene etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og skogeierne selv, eller gjennom skogeierforening, kommer med konkrete innspill til den aktuelle verneforskriften og vernekartet som ligger ute til høring. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i et naturreservat. Eksisterende bygninger og veier kan vedlikeholdes opp til den standarden de hadde på vernetidspunktet, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, går dette fram av verneforskriften og det forutsettes at gjenoppføring skjer innenfor rammen av den størrelsen og utformingen som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg og innretninger viser her til eksisterende skogsbilveier, traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Merking og rydding av nye stier i et område som er vernet som naturreservat krever i utgangspunktet dispensasjon fra verneforskriften. I enkelte tilfeller vil det være mulig å innarbeide merking og rydding av nye stier i verneforskriften som en spesifisert dispensasjonsbestemmelse, men denne løsningen forutsetter at det foreligger planer om å etablere og merke en ny sti ved vernetidspunkt, og at dette spilles inn i løpet av verneprosessen.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier, traktorveier og traktorsleper som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke lenger være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i naturreservatene som nå foreslås vernet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i de to naturreservatene som foreslås utvidet. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsel til fots og på ski i verneområdene er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest forbudt i det foreslåtte verneområdet, utenom på eksisterende stier og veier.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er flere av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg og hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av felt storvilt dersom det er nødvendig. Slike kjøretøy er definert som ATV med belter eller elgtrekker/jernhest. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålene i verneforslaget for Heståsen og Stien naturreservater, som nå sendes på høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte artsmangfoldet er heller ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite i disse to verneområdene.

Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene.

Kulturminner

Det finnes ofte kulturminner innenfor foreslåtte verneområder. Dette kan for eksempel være gravhauger, gamle hustufter, ruiner mm. Etter søknad vil man imidlertid kunne få tillatelse til å sette i stand/reparere, vedlikeholde og skjøtte slike kulturminner. Det er Agder fylkeskommune, Kulturhistorisk museum og Riksantikvaren som er myndighet for automatisk fredete, vedtaksfredete eller på andre måter fredete kulturminner etter kulturminneloven. Vi minner derfor om at istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner også er søknadspliktig etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften for det enkelte naturreservat.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene blir tilbudt å få forvaltningsmyndighet for verneområder innen kommunens grenser. Statsforvalteren ber derfor om at Risør kommune og Gjerstad kommune, i sitt høringssvar, eller på annen måte, gir en skriftlig tilbakemelding på om de ønsker å få forvaltningsmyndigheten for det naturreservat som er på høring i «sin» kommune. Vi bemerker i denne sammenheng, at dersom kommunen takker ja til å få forvaltningsansvaret for et av disse verneområdene, innebærer det at de også vil overta forvaltningsansvaret for de andre mindre naturreservatene i kommunen som ikke allerede har lokal forvaltningsordning. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Heståsen naturreservat og Stien naturreservat blir endelig bestemt av Miljødirektoratet kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte verneområdet ved Heståsen ble taksert den 25.11.2025. Verneforslaget for Stien naturreservat ble taksert den 3.12.2025. Signerte avtaler om erstatning må være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av områdene. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Planstatus

Verneforslaget for Heståsen naturreservat er i kommuneplanens arealdel for Risør kommune avsatt til LNFR-område. Deler av verneforslaget er også omfattet av hensynssone «*ras og skredfare*».

Verneforslaget for opprettelse av Stien naturreservat er i kommuneplanens arealdel for Gjerstad kommune avsatt til LNFR-område.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte felles oppstart av verneforslagene for Heståsen og Stien naturreservater den 16.10.2025. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til aktuelle skogeierorganisasjoner og øvrige berørte parter; deriblant Risør kommune, Gjerstad kommune, Agder fylkeskommune, Glitre Nett AS samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Oppstartsmeldingen ble også sendt til berørte regionale etater og interesseforeninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Tvedestrandsposten og Aust-Agder Blad.

Det kom samlet inn sju innspill til oppstartsmeldingen som gjaldt verneforslaget for Heståsen naturreservat og åtte innspill knyttet til verneforslaget for Stien naturreservat. Statsforvalteren bemerker at verken Risør eller Gjerstad kommuner eller Agder fylkeskommune har uttalt seg til oppstartsmeldingen. Hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av disse, er sammenfattet nedenfor.

Sammendrag av innkomne innspill

Heståsen naturreservat

Å Energi Vannkraft har ingen anlegg eller planer som berøres av verneforslaget, og har derfor ingen merknader til dette.

Statnett SF viser til at vern av de to områdene, slik det fremgår av oppstartsmeldingen, ikke berører deres anlegg eller planer. Statnett har derfor ingen innvendinger til foreslått vern av Heståsen og Stien naturreservater.

Havrefjell Turlag er positive til vern av Heståsen naturreservat.

Norges Jeger- og Fiskerforbund Aust-Agder støtter verneforslagene for Heståsen og Stien naturreservater. Foreningen ser svært positivt på at disse områdene foreslås vernet som naturreservater gjennom ordningen med frivillig vern av skog. De viser videre til at begge områdene har dokumenterte forekomster av truede og sjeldne naturtyper og arter, og at verneforslagene vil bidra til å oppfylle viktige mangler i skogvernet i Agder, spesielt knyttet til rik edelløvskog. Som interesseorganisasjon for jakt og fiske, er foreningen opptatt av at verneområder også skal kunne bidra til friluftsliv og naturopplevelser. De håper derfor at verneforskriftene vil åpne for fortsatt bærekraftig bruk av områdene til allmenn ferdsel og friluftaktiviteter i tråd med naturmangfoldlovens formål. Det er også viktig at det kan jaktes og fiskes i områdene, og ta ut felt storvilt med motorisert redskap.

Direktoratet for Mineralforvaltning (DMF) kommenterer i sitt innspill at verneforslaget for Heståsen berører en undersøkelsesrett etter statens mineraler for mineralene jern, nikkel, titan, vanadium og zirkonium. Bergrettigheten er gitt navnet Svartegruba 3, og ble tildelt Element29 AS 07.05.2025. DMF ber Statsforvalteren om å orientere rettighetshaver om verneprosessen og høre om det er

planlagt eller gjort undersøkelser i området. Statsforvalteren bør også orientere rettighetshaver om virkningen et vern vil ha for muligheten til å drive undersøkelser etter mineralressurser innenfor området.

Landbruksdirektoratet gir i sitt innspill noen generelle innspill til verneprosessen med hensyn til ivaretagelse av landbruksnæringene skogbruk og jordbruk i verneprosesser. De ber om at det må komme tydelig fram av høringsdokumentene om, og i tilfelle hvordan, området benyttes i landbrukssammenheng. Typiske landbruksinteresser kan for eksempel være skogsvei som er nødvendig for skogbruk på tilgrensende/bakenforliggende areal, landbruksvei, beite/beiterettigheter, stølsdrift mm. Dersom det går veier eller andre ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser i verneforskriften om merking, rydding og vedlikehold av disse. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for beiting. Hvis ikke, må Statsforvalteren redegjøre for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området, bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder. Det må også vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med de nevnte tiltakene. Det bør også gis et generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene for uttransport av syke og skadde bufe. Dersom jakt på elg og hjort er aktuelt i områdene, ber de også om at det vurderes unntaksbestemmelser for uttransport av felt storvilt. Direktoratet registrerer, i sitt innspill, at disse hensynene synes ivaretatt i forslaget til verneforskrift for Heståsen naturreservat.

Landbruksdirektoratet forutsetter at Statsforvalterens landbruksfaglige kompetanse involveres i utforming av forslag til verneforskrifter og verneplaner for områdene, og ved avveiing av områdenes betydning for landbruksnæring og tømmertilgang mot områdenes betydning for verneinteresser. I Innspillet kommenterer landbruksdirektoratet at de ikke har mottatt skogfaglige rapporter eller avveiing av områdets betydning for vern mot områdets betydning for skogbruk og tømmertilgang, sammen med oppstartsmeldingen. Etter å ha sendt forespørsel om avveiingen for Heståsen, ble vi informert av Statsforvalteren om at avveiingsskjemaene vil følge saken senere, i forbindelse med høring av vernesaken. Landbruksdirektoratet skulle gjerne ha sett Statsforvalterens skogfaglige og vernefaglige vurderinger samt den endelige plasseringen av de respektive forslag til verneområder i avveiingsmatrisen, i oppstartmeldingen eller i forkant av den. Landbruksdirektoratet understreker at Miljødirektoratets rapport M-2007 blant annet slår fast følgende i kapittel 3: *«Avveining mellom hensynet til skog- og trenæringen og vern skal i så stor grad som mulig gjennomføres av Statsforvalter før det meldes oppstart om vern»*.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sett gjennom verneforslaget for det foreslåtte verneområdet med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser innenfor verneforslaget for Heståsen. De ber Glitre Nett AS, som områdekonsesjonær, om å kommentere hvorvidt verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte nettanlegg.

Stien naturreservat

Å Energi vannkraft har ingen anlegg eller planer som berøres av verneforslaget, og har derfor ingen merknader til dette.

Statnett SF viser til at vern av de to områdene, slik det fremgår av oppstartsmeldingen, ikke berører deres anlegg eller planer. Statnett har derfor ingen innvendinger til foreslått vern av Heståsen og Stien naturreservater.

Nils Ulltveit-Moe er skogeier innenfor deler av verneforslaget, og kommer med innspill til justering av vernegrensen på enkelte punkter.

Norges Jeger- og fiskerforening Aust-Agder støtter verneforslagene for Heståsen og Stien naturreservater. Foreningen ser svært positivt på at disse områdene foreslås vernet som naturreservater gjennom ordningen med frivillig vern av skog. De viser videre til at begge områdene har dokumenterte forekomster av truede og sjeldne naturtyper og arter, og at verneforslagene vil bidra til å oppfylle viktige mangler i skogvernet i Agder, spesielt knyttet til rik edelløvskog. Som interesseorganisasjon for jakt og fiske, er foreningen opptatt av at verneområder også skal kunne bidra til friluftsliv og naturopplevelser. De håper derfor at verneforskriftene vil åpne for fortsatt bærekraftig bruk av områdene til allmenn ferdsel og friluftaktiviteter i tråd med naturmangfoldlovens formål. Det er også viktig at det kan jaktes og fiskes i områdene, og ta ut felt storvilt med motorisert redskap.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) viser i sitt innspill til at de ikke kan se at det foreslåtte verneområdet ved Stien berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller massetak i drift. DMF har derfor ingen merknader til melding om oppstart av verneprosess for Stien naturreservat.

Havrefjell Turlag er positive til vern av Stien naturreservat. De viser imidlertid til at det går en mye brukt turvei (Rodeveien) gjennom det foreslåtte verneområdet. Turlaget ønsker å kunne fortsette å merke og rydde turveien, også etter at området blir vernet. Merkingen vil bli gjennomført etter vanlig merkestandard som framgår av Merkehåndboka. De viser til at Rodeveien er en gammel ridevei langs østsida av Gjerstadvannet, og som også fremgår av vernekartet til oppstartsmeldingen. Veien går fra Kveim via Vik og Mo, fram til Tveit, og har blitt godt skjøtta som blåmerka turløype siden 1955. Enkelte år arrangeres det også fellestur langs Rodeveien, og turlaget peker derfor på at det er en fordel om ikke vernebestemmelsene setter for strenge begrensninger på antall deltagere som kan være med på en slik tur. De viser for øvrig til at terrenget i verneforslaget for Stien naturreservat er bratt og med ett edellauvskog, så skjer nesten all ferdsel i området langs den nevnte turløypa.

Landbruksdirektoratet gir i sitt innspill noen generelle innspill til verneprosessen med hensyn til ivaretagelse av landbruksnæringene skogbruk og jordbruk i verneprosesser. De ber om at det må komme tydelig fram av høringsdokumentene om, og i tilfelle hvordan, området benyttes i landbrukssammenheng. Typiske landbruksinteresser kan for eksempel være skogsvei som er nødvendig for skogbruk på tilgrensende/bakenforliggende areal, landbruksvei, beite/beiterettigheter, stølsdrift mm. Dersom det går veier eller andre ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser i verneforskriften om merking, rydding og vedlikehold av disse. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for beiting. Hvis ikke, må Statsforvalteren redegjøre for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området, bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder. Det må også vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med de nevnte tiltakene. Det bør også gis et generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene for uttransport av syke og skadde bufe. Dersom jakt på elg og hjort er aktuelt i områdene, ber de også om at det

vrderes unntaksbestemmelser for uttransport av felt storvilt. Direktoratet registrerer, i sitt innspill, at disse hensynene synes ivaretatt i forslaget til verneforskrift for Stien naturreservat.

Landbruksdirektoratet forutsetter at Statsforvalterens landbruksfaglige kompetanse involveres i utforming av forslag til verneforskrifter og verneplaner for områdene, og ved avveining av områdenes betydning for landbruksnæring og tømmertilgang mot områdenes betydning for verneinteresser. I Innspillet kommenterer landbruksdirektoratet at de ikke har mottatt skogfaglige rapporter eller avveining av områdets betydning for vern mot områdets betydning for skogbruk og tømmertilgang, sammen med oppstartsmeldingen. Etter å ha sendt forespørsel om avveiningen for Stien, ble vi informert av Statsforvalteren om at avveingsskjemaene vil følge saken senere, i forbindelse med høring av vernesaken. Landbruksdirektoratet skulle gjerne ha sett Statsforvalterens skogfaglige og vernefaglige vurderinger samt den endelige plasseringen av de respektive forslag til verneområder i avveingsmatrisen, i oppstartmeldingen eller i forkant av den. Landbruksdirektoratet understreker at Miljødirektoratets rapport M-2007 blant annet slår fast følgende i kapittel 3: «*Avveining mellom hensynet til skog- og trenæringen og vern skal i så stor grad som mulig gjennomføres av Statsforvalter før det meldes oppstart om vern*».

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sett gjennom verneforslaget for det foreslåtte verneområdet ved Stien med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. De viser til at det ligger en 24 kV nettløpe nær vernegrensen, som er eid og driftet av Glitre Nett AS. De ber om at Glitre Nett AS, som områdekonsesjonær, uttaler seg til verneforslaget med hensyn til om de har behov for sikringshogst eller motorferdsel i forbindelse med drift, akutte utfall eller oppgradering innenfor det foreslåtte verneområdet. De ber også Glitre Nett AS om å uttale seg til om det er planlagte prosjekter i dette området.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Heståsen naturreservat

Statsforvalteren mener det ikke er nødvendig å kommentere innspillene fra **Å Energi Vannkraft, Statnett SF, og Havrefjell Turlag** noe nærmere da disse ikke hadde noen merknader til verneforslaget for Heståsen naturreservat.

Norges Jeger og fiskerforening – Aust-Agder kommenterer spesielt til at foreningen er opptatt av at verneforskriften må kunne åpne for fortsatt bærekraftig bruk av områdene til allmenn ferdsel og friluftaktiviteter i tråd med naturmangfoldlovens formål. Det er også viktig at det kan jaktes og fiskes i områdene, og at det er mulig å ta ut felt storvilt med motorisert redskap uten at det må søkes om. Verneforskriften for Heståsen naturreservat legger ikke noen nye begrensninger på jakt, fiske eller friluftsliv, inkludert plukking av bær og matsopp. Slike aktiviteter kan derfor foregå i området som før. Verneforskriften åpner også for at felt storvilt, elg og hjort, kan transporteres ut fra naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Dette innebærer at det lovlig kan benyttes elgtrekker, jernhest eller ATV med belter til dette formålet.

Direktoratet for Mineralforvaltning (DMF) sitt innspill er i hovedsak knyttet til at verneforslaget for Heståsen naturreservat ligger innenfor et område der Element29 AS er gitt undersøkelsesrett etter statens mineraler (jern, nikkel, titan, vanadium og zirkonium). Etter at Statsforvalteren ble gjort

oppmerksom på denne undersøkelsesrettigheten, sendte vi et brev til Elements29 AS med oversendelse av oppstartsmeldingen for verneforslaget for Heståsen naturreservat og ba om et innspill fra dem. I brevet konkretiserte vi at det var viktig for oss å bli informert om det har vært gjennomført eller er planlagt undersøkelser av mineralforekomster innenfor verneforslaget. Vi orienterte også om hvilke begrensninger et vern av området som naturreservat vil kunne få for eventuell fremtidig undersøkelser. Elements29 har ikke besvart vår henvendelse, men vi mener likevel at innspillet fra DMF til oppstartsmeldingen er fulgt opp fra vår side. Elements29 vil også være høringspart når vernesaken sendes på offentlig høring.

Landbruksdirektoratet har gitt innspill knyttet til eventuelle jord- og skogbruksinteresser innenfor verneforslaget for Heståsen naturreservat. Verneforskriften, ivaretar etter vår vurdering, tilstrekkelig hensyn til jordbruksinteresser da de forhold som direktoratet kommenterer er innarbeidet i forslag til verneforskrift. Gjennom verneplanprosessen har vi ikke blitt gjort oppmerksomme på at området har vært, eller er i bruk som utmarksbeite. Dersom det vil være interessant å benytte området til beite i framtiden, setter ikke verneforskriften noen begrensninger på dette bortsett fra at det må søkes om dispensasjon for oppsetting og vedlikehold av gjerder med tilhørende nødvendig motorferdsel. Disse bestemmelsene er utarbeidet i tråd med gjeldende forskriftsmal for naturreservater utarbeidet av Miljødirektoratet. Statsforvalterens skogfaglige kompetanse på landbruksavdelingen er godt involvert i skogvernprosessene. Alle områder som det er ønskelig å starte opp verneprosess for diskuteres i fellesskap mellom miljøvern avdelingen og skogfaglig ansvarlig på landbruksavdelingen tidlig i prosessen. Deretter involveres landbruksavdelingen på nytt når en skal utarbeide den skogfaglige delen av avveiingsskjemaene av skogbruksinteresser og skogvern. Statsforvalteren beklager, at disse avveiingsskjemaene, av kapasitetshensyn ikke var utarbeidet da dere etterspurte dem i forbindelse med oppstartsmeldingen av verneforslag for Heståsen og Stien naturreservater. Skjemaene ligger nå ved høringsforslaget. Vi har imidlertid utarbeidet nye rutiner, og vil fremover så langt det lar seg gjøre sende avveiingsskjemaene ut sammen med oppstartsmeldingen.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i utgangspunktet ingen merknader til verneforslaget for Heståsen naturreservat da de ikke kjenner til noen energi- og vassdragsinteresser som blir berørt. De ber likevel Glitre Nett AS, som områdekonsesjonær, om å uttale seg til verneforslaget. Glitre Nett AS har mottatt oppstartsmeldingen, men har etter det Statsforvalteren kan se ikke uttalt seg til oppstartsmeldingen. I utgangspunktet legger vi da til grunn at verneforslaget ikke berører noen av deres eksisterende eller planlagte anlegg. Glitre Nett AS vil likevel få verneforslaget på høring, og har mulighet til å komme med innspill da.

Stien naturreservat

Statsforvalteren mener det ikke er nødvendig å kommentere innspillene fra **Å Energi Vannkraft, Statnett SF og Direktoratet for mineralforvaltning**, da disse mottakerne ikke hadde noen merknader til verneforslaget for Stien naturreservat slik som det ble sendt ut i oppstartsmeldingen.

Innspillet til skogeier **Nils Ulltveit-Moe** knyttet til enkelte justeringer av vernegrensen er tatt opp med FramTre AS (tidligere AT Skog) som representerer skogeier i vernesaken. Skogeier var deretter med på takstbefaringen innenfor verneforslaget for Stien. På befaringen ble grensene på hans eiendom gått opp i terrenget, og man ble enige om avgrensningen av verneforslaget som nå sendes på høring.

Norges Jeger og fiskerforening – Aust-Agder kommenterer spesielt til at foreningen er opptatt av at verneforskriften må kunne åpne for fortsatt bærekraftig bruk av områdene til allmenn ferdsel og friluftaktiviteter i tråd med naturmangfoldlovens formål. Det er også viktig at det kan jaktes og fiskes i områdene, og at det er mulig å ta ut felt storvilt med motorisert redskap uten at det må søkes om. Verneforskriften for Stien naturreservat legger ikke noen nye begrensninger på jakt, fiske eller friluftsliv, inkludert plukking av bær og matsopp. Slike aktiviteter kan derfor foregå i området som før. Verneforskriften åpner også for at felt storvilt, elg og hjort, kan transporteres ut fra naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Dette innebærer at det lovlig kan benyttes elgtrekker, jernhest eller ATV med belter til dette formålet.

Havrefjell Turlag ber i sitt innspill om å få fortsette å rydde og merke eksisterende tursti (Rodeveien) som går gjennom verneforslaget for Stien. Statsforvalteren har forståelse for dette, og har derfor tilpasset vernekart og vernebestemmelser slik at denne stien fremdeles skal kunne merkes og ryddes opp til den standard den har i dag. Når det gjelder gjennomføring av fellesturer, vil forskriften sette noen begrensninger for en slik tur avhengig av om den kan regnes som et større arrangement eller ikke. Det er nødvendigvis ikke antall deltakere som vil bestemme dette, men risikoen for om turen vil kunne medføre skade på verneverdiene eller ikke. Vi vil derfor anbefale at turlaget tar kontakt med forvaltningsmyndigheten i forkant av en slik fellestur for å avklare om gjennomføring krever søknad om dispensasjon eller ikke. Stien som fremgår av vernekartet som sendes på høring, stemmer ikke helt overens med den som ligger inne i kartgrunnlaget. Dette skyldes at stien var unøyaktig tegnet inn i gjeldende kartgrunnlag, og nå er digitalisert etter vår befaring i desember 2025.

Landbruksdirektoratet har gitt innspill knyttet til eventuelle jord- og skogbruksinteresser innenfor verneforslaget for Stien naturreservat. Verneforskriften, ivaretar etter vår vurdering, tilstrekkelig hensyn til jordbruksinteresser da de forhold som direktoratet kommenterer er innarbeidet i forslag til verneforskrift. Gjennom verneplanprosessen har vi ikke blitt gjort oppmerksomme på at området har vært, eller er i bruk som utmarksbeite. Dersom det vil være aktuelt å benytte området til beite i framtiden, setter ikke verneforskriften noen begrensninger på dette bortsett fra at det må søkes om dispensasjon for oppsetting og vedlikehold av gjerder med tilhørende nødvendig motorferdsel. Disse bestemmelsene er utarbeidet i tråd med gjeldende forskriftsmal for naturreservater utarbeidet av Miljødirektoratet. Statsforvalterens skogfaglige kompetanse på landbruksavdelingen er godt involvert i skogvernprosessene. Alle områder som det er ønskelig å starte opp verneprosess for diskuteres i fellesskap mellom miljøvernavdelingen og skogfaglig ansvarlig på landbruksavdelingen tidlig i prosessen. Deretter involveres landbruksavdelingen på nytt når en skal utarbeide den skogfaglige delen av avveiingsskjemaene av skogbruksinteresser og skogvern. Statsforvalteren beklager, at disse avveiingsskjemaene, av kapasitetshensyn ikke var utarbeidet da dere etterspurte dem i forbindelse med oppstartsmeldingen av verneforslag for Heståsen og Stien naturreservater. Skjemaene ligger nå ved høringsforslaget. Vi har imidlertid utarbeidet nye rutiner, og vil fremover så langt det lar seg gjøre sende avveiingsskjemaene ut sammen med oppstartsmeldingen.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser i sitt innspill til at det ligger en eksisterende 24 kV nettløpe nær vernegrensen, som er eid og driftet av Glitre Nett AS. Statsforvalteren sendte oppstartsmeldingen med verneforslaget for Stien naturreservat til Glitre Nett AS. Da Glitre Nett AS ikke har kommet med innspill til oppstartsmeldingen legger Statsforvalteren til grunn at verneforslaget for Stien naturreservat er avgrenset slik at det ikke vil være behov for å ta inn standardbestemmelser i verneforskriften knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende eller nærliggende energianlegg. Glitre Nett AS vil få oversendt høringsforslaget når dette foreligger, og har

mulighet til å uttale seg til punktene som NVE ber om på høringsrunden dersom det skulle være relevant.

Områdebeskrivelser og mangeloppfyllelse

Heståsen naturreservat

Verneforslaget består hovedsakelig av fattige vegetasjonstyper, men med et betydelig innslag av rikere skogtyper som svak lågurt- og lågurtskog med høyere kalkinnhold i grunnen. I disse rikere partiene, som for eksempel skråninger med mye løsmasser, dominerer edelløvskog med stor treslagsvariasjon. Her finner vi lind, spisslønn, hassel, alm og eik. Blandingsskogen ellers i området domineres av osp, eik, gran, bjørk og furu. De høyereliggende partiene er som oftest dominert av fattig furuskog. Rundt Lyåsen er det registrert spredte store og enkelte gamle trær av spisslønn og lind. Generelt finnes det også en del store eik- og ospetrær i innenfor det foreslåtte verneområdet. Det ble, gjennom kartleggingen, registrert enkelte krevende arter knyttet til gammel død ved av eik. I de rike og produktive partiene av tilbudsområdet finnes det ganske mye død ved, ofte med stor variasjon i treslag. På død ved av eik ble det for eksempel funnet eikedynekejuke (VU), og området har stort potensiale for flere funn av rødlista markboende sopp i områdene med rik edelløvskog. Det er også innslag av de rødlista naturtypene lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT) innenfor verneforslaget for Heståsen naturreservat.

Verneforslaget for Heståsen naturreservat vil bidra til å oppfylle den generelle mangelen i skogvernet knyttet til produktiv lavlandsskog. Av de fylkesspesifikke manglene i skogvernet i Agder vil området bidra til å dekke inn rik edelløvskog og gammel eikedominert skog. Videre vil området kunne bidra til et større økologisk nettverk sammen med de nærliggende naturreservatene rundt Dalsvann, herunder Urfjellheia og Dalsheia, Iverstadfjellet og Kvernhusmarka.

Stien naturreservat

Verneforslaget for Stien naturreservat ligger nord for Nessundet/Gjerstadvannet, om lag 750 meter vest for Mo. Området er i hovedsak dominert av lågurtskog med innslag av den trua naturtypen lågurtedelløvskog (VU) i kombinasjon med frisk rik edellauvskog (NT) og kalkedelløvskog (EN). Skogen er dominert av eik, og har en velutviklet skogstruktur med god kontinuitet i tresjiktet. Det finnes også innslag av andre edellauvtrær som spisslønn, ask, hengebjørk og andre boreale lauvtrær innenfor verneforslaget. På de høyereliggende og skinnere områdene dominerer furuskogen. Furuskogen er også gammel med god kontinuitet. Liggende død ved finnes spredt innenfor verneforslaget, noe er av mindre dimensjoner, men død ved av store dimensjoner finnes også enkelte steder. Det er registrert flere sjeldne og trua arter knyttet til gammel eikeskog, som for eksempel hårkjuke (VU), kastanjelundlav (NT), eikeildkjuke (NT) og eikegreinekejuke (NT). Videre er det også funnet flere krevende arter knyttet til gammel furuskog med god skogstruktur som flammenettskinn (NT), furuplett (NT) og druelav (NT) samt flere arter markboende sopp.

Verneforslaget for Stien naturreservat vil bidra til å fange opp mangler i skogvernet knyttet til lavlandsskog. Av de fylkesspesifikke manglene i skogvernet, vil området bidra til å oppfylle manglene knyttet til rik edellauvskog og gammel eikedominert skog.

Verneforskrifter

Forskrift om vern av Heståsen naturreservat, Risør kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av rik edellauvskog med stor treslagsvariasjon, til dels på lågurtmark. Edellauvskogen domineres av varmekjære treslag som lind, hassel, alm og eik.
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur som kalk og lågurtfuruskog og frisk rik edellauvskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Risør kommune: 45/19

Naturreservatet dekker et totalareal på 269 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker, opplag av båter e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbragt ved eller på tilrettelagte bålplasser, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sankning av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

- d. vedlikehold av eksisterende koie, traktorvei og traktorslepe avmerket på vedlagte vernekart, og stier, i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. beiting
- f. utsetting av saltstein
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- h. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorvei og traktorslepe avmerket på vedlagte vernekart, og stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 andre ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med ATV og traktor på traktorvei og traktorslepe avmerket på vernekart.
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d
- f. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse.
- g. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- h. nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytte på gnr./bnr.: 45/19 utenfor verneområdet
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og f og § 7 bokstav a, b, d og f

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

[Navn] er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg

Vernekart Heståsen naturreservat

Forskrift om vern av Stien naturresevat, Gjerstad kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- c. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av lågurtedellauvskog med innslag av kalkedellauvskog og frisk rik edellauvskog.
- d. representerer en bestemt type natur i form av rik edellauvskog dominert av eik, med velutviklet skogstruktur og god kontinuitet i skogsjiktet.
- e. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at området er levested for et høyt antall sjeldne og trua arter sopp og lav samt insekter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gjerstad kommune: 38/1, 39/4 og 39/12.

Naturreservatet dekker et totalareal på 217 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- f. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- g. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- h. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- i. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- j. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbragt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- i. sanking av bær og matsopp
- j. jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk
- k. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- l. vedlikehold av eksisterende stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet

- m. vedlikehold av merking av eksisterende sti avmerket på vedlagt vernekart
- n. beiting
- o. utsetting av saltstein
- p. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- q. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c. Motorisert ferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 andre ledd er ikke til hinder for

- d. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- e. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- f. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- j. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- k. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- l. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- m. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- n. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d
- o. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse.
- p. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- q. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, f og § 7 bokstav a, b, d og f

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

[Navn] er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg

Vernekart Stien naturreservat